

Regeringens proposition

1975/76: 22

om ändrade regler för studiesocialt stöd

beslutad den 16 oktober 1975.

Regeringen föreslår riksdagen att antaga de förslag som har upptagits i bifogade utdrag av regeringsprotokoll.

På regeringens vägnar

OLOF PALME

BERTIL ZACHRISSON

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen läggs bl. a. fram förslag till de författningsändringar som föranleds av riksdagens beslut tidigare i år. Ifråga om studiemedel föreslås en höjning av fribeloppsgränsen vid prövning mot egen inkomst från 40 till 55 % av basbeloppet per kalenderhalvår för heltidsstuderande som studerar minst 4 månader. Motsvarande höjning av fribeloppsgränsen föreslås ske även för den som studerar kortare tid.

Vidare föreslås att återbetalningspliktiga studiemedel vid studiemedelstillsättning skall få avräknas som skuld vid förmögenhetsberäkning.

Förändringarna bör träda i kraft den 1 juli 1976.

De som har beviljats studiemedel för helt kalenderår eller helt läsår föreslås få extra studiemedel med 70 % för heltidsstuderande resp. 35 % för deltidstuderande av skillnaden mellan basbeloppet för november och maj månad om basbeloppet mellan dessa månader har stigit med minst 400 kr.

1 Förslag till

Lag om ändring i studiestödslagen (1973: 349)

Häri genom föreskrives i fråga om studiestödslagen (1973: 349)¹
dels att 4 kap. 16 och 21 §§, 7 kap. 17 § och 8 kap. 1, 2, 5, 16, 18—20, 32, 49, 55 och 56 §§ skall ha nedan angivna lydelse,
dels att i lagen skall införas två nya paragrafer, 4 kap. 26 § och 8 kap. 80 a §, av nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

4 kap.

16 §

För heltidsstuderande minskas det belopp som utgår enligt 13 § första stycket och 14 § för varje hel, sammanhängande tidsperiod om 15 dagar med *två tjugosjunde-delar* av den del av den studerandes inkomst under kalenderhalvåret som överstiger nedan för skilda perioder angivna delar av basbeloppet, nämligen

För heltidsstuderande minskas det belopp som utgår enligt 13 § första stycket och 14 § för varje hel, sammanhängande tidsperiod om 15 dagar med *en adertondel* av den del av den studerandes inkomst under kalenderhalvåret som överstiger nedan för skilda perioder angivna delar av basbeloppet, nämligen

Antal hela, sammanhängande tidsperioder om 15 dagar för vilka studiemedel skall utgå under kalenderhalvåret

Del av basbeloppet

Antal hela, sammanhängande tidsperioder om 15 dagar för vilka studiemedel skall utgå under kalenderhalvåret

Del av basbeloppet

högst 4
5
6
7
lägst 8

60 procent
55 procent
50 procent
45 procent
40 procent

högst 4
5
6
7
lägst 8

75 procent
70 procent
65 procent
60 procent
55 procent

21 §

Som den studerandes inkomst under kalenderhalvåret enligt 16 och 19 §§ räknas den inkomst som han kan antagas komma att åtnjuta under kalenderhalvåret eller, om studiemedel vid ett och samma tillfälle skall beviljas för två kalenderhalvår, hälften av den inkomst som han kan antagas komma att åtnjuta under kalenderhalvåren. Värdet av naturaförmåner fastställs av regeringen. Doktorandstipendium, statskommunalt bostadstillägg, allmänt barnbidrag och annat studiestöd enligt denna lag än timstudiestöd, inkomstbidrag och vuxenstudiebidrag räknas icke som inkomst.

Bestämmelserna i första stycket äger motsvarande tillämpning vid beräkning av makes inkomst i fall som anges i 17 och 19 §§.

Med förmögenhet förstås i 17 och 19 §§ skattepliktig förmögen-

Med förmögenhet förstås i 17 och 19 §§ skattepliktig förmögen-

¹ Lagen omtryckt 1975: 359.

Nuvarande lydelse

het enligt förordningen (1947: 577) om statlig förmögenhetsskatt. *Belopp varmed den studerande uppburit återbetalningspliktiga studiemedel får dock ej avräknas såsom skuld.*

Föreslagen lydelse

het enligt förordningen (1947: 577) om statlig förmögenhetsskatt.

26 §²

Har studerande vid samma tillfälle beviljats studiemedel för två på varandra följande kalenderhalvår, utgår återbetalningspliktiga studiemedel till honom med högre belopp än som följer av 10, 13, 14, 16, 17, 19 och 21 §§ eller bestämmelse som avses i 22 §, förutsatt att

1. basbeloppet för andra månaden före det senare kalenderhalvåret överstiger basbeloppet för andra månaden före det första kalenderhalvåret med minst 400 kronor, samt

2. den studerande har uppburit det studiebidrag och de återbetalningspliktiga studiemedel som han har beviljats i studiemedel för det senare kalenderhalvåret.

De ytterligare återbetalningspliktiga studiemedel som avses i första stycket utgår med belopp som motsvarar, för heltidsstuderande 70 procent av skillnaden mellan de två basbelopp som avses i första stycket 1 och för deltidstuderande med 35 procent av skillnaden mellan dessa två basbelopp.

7 kap.

17 §

I fråga om rätt till vuxenstudiebidrag och återbetalningspliktiga studiemedel för tid under vilken den studerande på grund av sjukdom är helt oförmögen att bedriva sina studier äger 4 kap. 28—35 §§ motsvarande tillämpning.

Utgår sjukpenning enligt lagen (1962: 381) om allmän försäkring eller motsvarande ersättning en-

² Förutvarande 4 kap. 26 § upphävd genom 1975: 359.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*

ligt annan författning för tid under vilken den studerande uppbär vuxenstudiebidrag, skall vuxenstudiebidraget minskas med det belopp som har utgått i sjukpenning eller sådan ersättning för samma tid.

8 kap.

1 §

Den som uppburit återbetalningspliktiga studiemedel skall återbetala dessa genom årliga avgifter.

Återbetalningspliktiga studiemedel som belöper på sjukperiod skall ej återbetalas enligt vad som framgår av 77—80 §§.

Återbetalningspliktiga studiemedel som belöper på tid under vilken den studerande har uppburit utbildningsbidrag skall ej återbetalas enligt vad som framgår av 80 a §.

2 §

Återbetalningen skall börja under det tredje året efter det för vilket den återbetalningsskyldige senast uppburit studiemedel.

Återbetalningen skall börja under det tredje året efter det för vilket den återbetalningsskyldige senast uppburit återbetalningspliktiga studiemedel enligt 3 kap. eller studiestöd enligt 4 eller 7 kap.

Det år då återbetalningen skall börja benämnes första avgiftsåret.

5 §

Återbetalningstiden enligt 3 § förkortas, om under denna tid den återbetalningsskyldige frivilligt återbetalt visst belopp eller om beslut angående befrielse enligt 60 § eller återkrav enligt 6 kap. 2 § meddelats i fråga om visst belopp som omfattas av hans återbetalningsskyldighet.

Återbetalningstiden enligt 3 § förkortas, om under denna tid den återbetalningsskyldige frivilligt återbetalt visst belopp eller om beslut angående befrielse enligt 60 § eller återkrav enligt 9 kap. 2 § meddelats i fråga om visst belopp som omfattas av hans återbetalningsskyldighet.

Förkortningen avser det antal år i slutet av återbetalningstiden som skulle ha fordrats för debitering av motsvarande avgifter.

16 §

Återbetalningsbeloppet utgör vid utgången av det år, under vilket den återbetalningsskyldige första gången uppburit återbetalningspliktiga stu-

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*

diemedel, produkten av det uppburna beloppet och ett jämkat regleringstal.

Har den återbetalningsskyldige under året uppburit återbetalningspliktiga studiemedel vid flera tillfällen, skall varje sådant belopp multipliceras med ett jämkat regleringstal och återbetalningsbeloppet utgöra summan av de belopp som därvid erhålles.

Har under året den återbetalningsskyldige frivilligt återbetalt visst belopp eller har beslut angående befrielse enligt 60 § eller återkrav enligt 6 kap. 2 § meddelats i fråga om visst belopp som omfattas av hans återbetalningsskyldighet, minskas dock återbetalningsbeloppet enligt första eller andra stycket med produkten av sådant belopp och ett jämkat regleringstal. Beröres flera belopp skall varje sådant belopp multipliceras med ett jämkat regleringstal och återbetalningsbeloppet enligt första eller andra stycket minskas med summan av de belopp som därvid erhålles.

Har under året den återbetalningsskyldige frivilligt återbetalt visst belopp eller har beslut angående befrielse enligt 60 § eller återkrav enligt 9 kap. 2 § meddelats i fråga om visst belopp som omfattas av hans återbetalningsskyldighet, minskas dock återbetalningsbeloppet enligt första eller andra stycket med produkten av sådant belopp och ett jämkat regleringstal. Beröres flera belopp skall varje sådant belopp multipliceras med ett jämkat regleringstal och återbetalningsbeloppet enligt första eller andra stycket minskas med summan av de belopp som därvid erhålles.

18 §

Med jämkat regleringstal i 16 § tredje stycket avses det tal som erhålles vid beräkning enligt följande formel, nämligen

$$1 + \frac{a(r-1)}{360},$$

där a motsvarar det antal dagar som återstod av året när den återbetalningsskyldige gjorde den frivilliga återbetalningen eller när beslutet om befrielse enligt 60 § meddelades eller när den återbetalningsskyldige uppbar de medel i fråga om vilka beslutet om återkrav enligt 6 kap. 2 § meddelades samt r regleringstalet för året. Månad skall anses motsvara 30 dagar.

Med jämkat regleringstal i 16 § tredje stycket avses det tal som erhålles vid beräkning enligt följande formel, nämligen

$$1 + \frac{a(r-1)}{360},$$

där a motsvarar det antal dagar som återstod av året när den återbetalningsskyldige gjorde den frivilliga återbetalningen eller när beslutet om befrielse enligt 60 § meddelades eller när den återbetalningsskyldige uppbar de medel i fråga om vilka beslutet om återkrav enligt 9 kap. 2 § meddelades samt r regleringstalet för året. Månad skall anses motsvara 30 dagar.

19 §

Återbetalningsbeloppet utgör vid utgången av sådant år, vilket infaller efter det år som avses i 16 § men före första avgiftsåret, summan av följande två belopp, nämligen

1. produkten av regleringstalet för året och återbetalningsbeloppet vid utgången av närmast föregående år,

Nuvarande lydelse

2. produkten av ett jämkat regleringstal och de återbetalningspliktiga studiemedel som den återbetalningsskyldige uppburit under året.

Har under året beslut om återkrav enligt 6 kap. 2 § meddelats i fråga om visst belopp, minskas återbetalningsbeloppet enligt första stycket med det belopp som erhålles vid följande beräkning. Det belopp som återkrävs multipliceras med det jämkade regleringstal som beräknades i slutet av det år, för vilket de studiemedel uppburits som omfattas av återkravet. Det belopp som därvid erhålles multipliceras i sin tur med det regleringstal som fastställts under närmast följande år. Motsvarande sker därefter för varje följande år till och med det år under vilket beslutet om återkrav meddelats. Avser återkravsbeloppet studiemedel som uppburits under mer än ett år, skall detta fördelas på respektive år, varefter varje fördelat belopp skall beräknas på nyss angivet sätt. Återbetalningsbeloppet enligt första stycket skall då minskas med summan av de belopp som därvid erhålles.

Vid fastställande av återbetalningsbeloppet enligt denna paragraf äger bestämmelserna i 16 § andra och tredje styckena samt 17 och 18 §§ motsvarande tillämpning.

20 §

Återbetalningsbeloppet utgör vid utgången av avgiftsår summan av följande två tal, nämligen

1. produkten av
a) återbetalningsbeloppet vid utgången av närmast föregående år, minskat med dels summan av de preliminära och kvarstående avgifter som under året debiterats den återbetalningsskyldige, dels belopp som den återbetalningsskyldige under året återbetalt frivilligt jämte sådan förhöjning som avses i 57 §, dels belopp i fråga om vilket beslut om befrielse enligt 60 § meddelats under året, dels belopp i fråga om vilket be-

Föreslagen lydelse

Har under året beslut om återkrav enligt 9 kap. 2 § meddelats i fråga om visst belopp, minskas återbetalningsbeloppet enligt första stycket med det belopp som erhålles vid följande beräkning. Det belopp som återkrävs multipliceras med det jämkade regleringstal som beräknades i slutet av det år, för vilket de studiemedel uppburits som omfattas av återkravet. Det belopp som därvid erhålles multipliceras i sin tur med det regleringstal som fastställts under närmast följande år. Motsvarande sker därefter för varje följande år till och med det år under vilket beslutet om återkrav meddelats. Avser återkravsbeloppet studiemedel som uppburits under mer än ett år, skall detta fördelas på respektive år, varefter varje fördelat belopp skall beräknas på nyss angivet sätt. Återbetalningsbeloppet enligt första stycket skall då minskas med summan av de belopp som därvid erhålles.

1. produkten av
a) återbetalningsbeloppet vid utgången av närmast föregående år, minskat med dels summan av de preliminära och kvarstående avgifter som under året debiterats den återbetalningsskyldige, dels belopp som den återbetalningsskyldige under året återbetalt frivilligt jämte sådan förhöjning som avses i 57 §, dels belopp i fråga om vilket beslut om befrielse enligt 60 § meddelats under året, dels belopp i fråga om vilket beslut om åter-

Nuvarande lydelse

slut om återkrav enligt 6 kap. 2 §
meddelats under året, och

b) regleringstalet för året,

2. produkten av

a) de återbetalningspliktiga studiemedel som den återbetalningsskyldige uppburit under året och

b) ett jämkat regleringstal.

Vid fastställande av återbetalningsbeloppet enligt denna paragraf äger bestämmelserna i 16 § andra och tredje styckena, 17 och 18 §§ samt 19 § andra stycket motsvarande tillämpning.

Föreslagen lydelse

krav enligt 9 kap. 2 § meddelats
under året, och

b) regleringstalet för året.

32 §

Har den återbetalningsskyldige vid årets ingång vårdnaden om barn som är under tio år, minskas avgiftsunderlaget med ett basbelopp.

Avgiftsunderlaget minskas med ett basbelopp, om den återbetalningsskyldige vid årets ingång har vårdnaden om barn som är under tio år eller om han då har eget barn som är under tio år och lever tillsammans med barnets vårdnadshavare.

Minskning enligt första stycket får dock ej avse större belopp än den del av avgiftsunderlaget som avser den återbetalningsskyldiges inkomst.

Kan på grund av vad som föreskrives i andra stycket gift återbetalningsskyldig ej tillgodogöra sig hela den minskning som anges i första stycket, skall återstående belopp dragas av från makens inkomst.

49 §

Vid prövning enligt 43 § får slutlig avgift för ett avgiftsår icke bestämmas till högre belopp än att summan av denna slutliga avgift och följande två poster uppgår till högst samma belopp som summan av återbetalningsbeloppet vid utgången av avgiftsåret och den preliminära avgift som har debiterats den återbetalningsskyldige för avgiftsåret

1. den preliminära avgift som debiterats den återbetalningsskyldige för närmast följande avgiftsår,

2. summan av dels belopp som den återbetalningsskyldige återbetalt frivilligt under närmast följande avgiftsår jämte förhöjning som avses i 57 §, dels belopp i fråga om vilket beslut om befrielse enligt 60 § meddelats under samma avgiftsår, dels belopp i fråga om vilket beslut om återkrav enligt 6 kap. 2 § meddelats under samma avgiftsår.

2. summan av dels belopp som den återbetalningsskyldige återbetalt frivilligt under närmast följande avgiftsår jämte förhöjning som avses i 57 §, dels belopp i fråga om vilket beslut om befrielse enligt 60 § meddelats under samma avgiftsår, dels belopp i fråga om vilket beslut om återkrav enligt 9 kap. 2 § meddelats under samma avgiftsår.

Har den återbetalningsskyldige enligt 74 § första eller andra stycket eller enligt 75 § återfått belopp som han erlagt i preliminär eller kvarstående avgift och har detta belopp ej tidigare beaktats vid beräkning

Nuvarande lydelse

av återbetalningsbeloppet vid utgången av avgiftsåret, skall detta återbetalningsbelopp ökas med beaktande av det återburna beloppet. Motsvarande gäller i fråga om avgift eller del av avgift i fråga om vilken beslut om debitering förfallit enligt 66 §.

Det belopp i fråga om vilket beslut meddelats om återkrav och som avses i första stycket 2 skall beräknas med motsvarande tillämpning av bestämmelserna i 19 § andra stycket. Vid ökning som avses i andra stycket äger 21 § motsvarande tillämpning.

55 §

Återbetalning enligt 53 § andra stycket 1 före första avgiftsåret skall avse summan av följande två belopp, nämligen

1. produkten av återbetalningsbeloppet vid utgången av närmast föregående år och ett jämkat regleringstal,
2. produkten av de återbetalningspliktiga studiemedel som den återbetalningsskyldige uppburit under året och ett jämkat regleringstal.

Har under året den återbetalningsskyldige frivilligt återbetalt visst belopp eller har beslut angående befrielse enligt 60 § eller återkrav enligt 6 kap. 2 § meddelats i fråga om visst belopp som omfattas av hans återbetalningsskyldighet, minskas dock summan enligt första stycket med produkten av sådant belopp och ett jämkat regleringstal.

Har under året den återbetalningsskyldige frivilligt återbetalt visst belopp eller har beslut angående befrielse enligt 60 § eller återkrav enligt 9 kap. 2 § meddelats i fråga om visst belopp som omfattas av hans återbetalningsskyldighet, minskas dock summan enligt första stycket med produkten av sådant belopp och ett jämkat regleringstal.

Vid fastställande av det belopp som skall erläggas enligt denna paragraf äger bestämmelserna i 16 § andra och tredje styckena, 17 och 18 §§ samt 19 § andra stycket motsvarande tillämpning. Därvid skall dock det regleringstal gälla som fastställts i slutet av närmast föregående år.

56 §

Återbetalning enligt 53 § andra stycket 1 under ett avgiftsår skall avse återbetalningsbeloppet vid närmast föregående års utgång

1. minskat med dels belopp som debiterats den återbetalningsskyldige till betalning av preliminära och kvarstående avgifter under året, dels belopp som den återbetalningsskyldige under året återbetalt frivilligt jämte förhöjning som avses i 57 §, dels belopp i fråga om vilket beslut om befrielse enligt 60 § meddelats under året, dels belopp i fråga om vilket beslut om återkrav enligt 6 kap. 2 § meddelats under året,

1. minskat med dels belopp som debiterats den återbetalningsskyldige till betalning av preliminära och kvarstående avgifter under året, dels belopp som den återbetalningsskyldige under året återbetalt frivilligt jämte förhöjning som avses i 57 §, dels belopp i fråga om vilket beslut om befrielse enligt 60 § meddelats under året, dels belopp i fråga om vilket beslut om återkrav enligt 9 kap. 2 § meddelats under året,

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*

2. ökat med dels avgift eller del av avgift som den återbetalnings-skyldige erlagt under tidigare avgiftsår och som han under året åter-fått enligt 74 § första eller andra stycket eller enligt 75 §, dels avgift eller del av avgift i fråga om vilken beslut om debitering under året för-fallit enligt 66 §,

3. ökat med produkten av det belopp varmed återbetalningspliktiga studiemedel utgått under året och ett jämkat regleringstal.

Från beloppet enligt första stycket avdrages det belopp som motsvarar förhöjning enligt 57 §.

Vid beräkning enligt första stycket äger följande bestämmelser mot-svarande tillämpning, nämligen i fråga om

1. första stycket 1, bestämmelserna i 19 § andra stycket,
2. första stycket 2, bestämmelserna i 21 § och 49 § andra stycket,
3. första stycket 3, bestämmelserna i 16 § andra stycket, 17 § och 55 § sista stycket.

80 a §

Återbetalningspliktiga studieme-del, som belöper på tid under vil-ken den den studerande har upp-burit utbildningsbidrag, enligt be-stämmelserna om dagpenning och stimulansbidrag, medräknas ej vid tillämpning av bestämmelserna i detta kapitel om återbetalningsbe-lopp och frivillig återbetalning, i den mån de återbetalningspliktiga studiemedlen har återbetalats ge-nom avdrag från utbildningsbidra-get.

Denna lag träder i kraft, såvitt avser 4 kap. 26 §, 7 kap. 17 § och 8 kap. 1, 2, 5, 16, 18—20, 32, 49, 55, 56 och 80 a §§, den 1 januari 1976 och i övrigt den 1 juli 1976.

2 Förslag till

Lag om ändring i lagen (1962: 392) om hustrutillägg och kommunalt bostadstillägg till folkpension

Härigenom föreskrives att 5 § lagen (1962: 392) om hustrutillägg och kommunalt bostadstillägg till folkpension¹ skall ha nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse

Med årsinkomst avses i denna lag den inkomst, för år räknat, som någon kan antagas komma att åtnjuta under den närmaste tiden. Såsom inkomst räknas icke allmänt barnbidrag, folkpension, tilläggspension enligt lagen om allmän försäkring till den del pensionen föranlett minskning av pensionstillskott enligt 3 § lagen om pensionstillskott eller av barntillägg enligt 9 kap. 1 § sista stycket lagen om allmän försäkring, livränta som avses i 17 kap. 2 § nyssnämnda lag i vad den enligt samma lagrum avdragits från pension eller understöd som någon på grund av skyldskap eller svägerlag må vara föranledd att utgiva.

Föreslagen lydelse

5 §²

Med årsinkomst avses i denna lag den inkomst, för år räknat, som någon kan antagas komma att åtnjuta under den närmaste tiden. Såsom inkomst räknas icke allmänt barnbidrag, folkpension, tilläggspension enligt lagen om allmän försäkring till den del pensionen föranlett minskning av pensionstillskott enligt 3 § lagen om pensionstillskott eller av barntillägg enligt 9 kap. 1 § sista stycket lagen om allmän försäkring, livränta som avses i 17 kap. 2 § nyssnämnda lag i vad den enligt samma lagrum avdragits från pension eller understöd som någon på grund av skyldskap eller svägerlag må vara föranledd att utgiva. *Som inkomst räknas icke heller vuxenstudiebidrag enligt studiestödslagen (1973: 349) eller utbildningsbidrag under arbetsmarknadsutbildning.*

Vid uppskattning av förmögenhets avkastning skall denna höjas med tio procent av det belopp, varmed förmögenheten må överstiga för den som är gift sextiotusen kronor, och för annan sjuttiofemtusen kronor.

Värdet av naturaförmåner skall uppskattas efter regler, som fastställas av regeringen.

Ifråga om makar skall årsinkomsten för envar av dem beräknas utgöra hälften av deras sammanlagda årsinkomst och värdet av förmögenhet beräknas utgöra hälften av deras sammanlagda förmögenhet.

Årsinkomst avrundas för envar pensionsberättigad till närmaste hela tiotal kronor.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1976.

¹ Lagen omtryckt 1973: 909.

² Senaste lydelse 1975: 324.

UTBILDNINGSDEPARTEMENTET

Utdrag
PROTOKOLL
vid regeringssammanträde
1975-10-16

Närvarande: statsministern Palme, ordförande, och statsråden Sträng, Andersson, Johansson, Aspling, Lundkvist, Geijer, Bengtsson, Norling, Lidbom, Carlsson, Feldt, Sigurdsen, Gustafsson, Zachrisson, Leijon, Hjelm-Wallén

Föredragande: statsrådet Zachrisson

Proposition om ändrade regler för studiesocialt stöd

Under 1975 års riksmöte beslöt riksdagen (SfU 1975: 14 s. 75, rskr 1975: 176) att den s. k. fribeloppsgränsen inom studiemedelssystemet "vid prövningen mot egen inkomst bör höjas till 55 % av basbeloppet per kalenderhalvår". Riksdagen beslöt vidare att "inkomster över detta belopp endast skall reducera studiemedlen med hälften i stället för vad som nu gäller två tredjedelar". Samtidigt beslöt riksdagen också (SfU 1975: 14 s. 78, rskr 1975: 176) att uppburna återbetalningspliktiga studiemedel vid senare studiemedelstilldelning skall avräknas som skuld vid förmögenhetsberäkning.

Riksdagen förutsatte att regeringen skulle förelägga riksdagen förslag till de författningsändringar som behövdes för att genomföra de angivna besluten. Jag tar nu upp förslag till sådana lagändringar och till vissa andra mindre ändringar som berör studiestödet.

Riksdagen har i sitt beslut om vilken del av den studerandes inkomst som skall beaktas vid prövningen av hans rätt till studiemedel utgått från den lydelse som bestämmelserna om beräkning av studiemedel har till utgången av 1975. Enligt dessa bestämmelser beräknas studiemedlen med utgångspunkt i det belopp som utgår till en sådan heltidsstuderande som studerar under ett läsår om nio månader, nämligen 140 % av basbeloppet enligt lagen (1962: 381) om allmän försäkring. Studerar han under kortare tid får han motsvarande lägre belopp. Från det belopp, som en heltidsstuderande skall få, avräknas bl. a. viss del av hans inkomst. I de bestämmelser om avräkning som gäller till utgången av 1975 utgår man från vad som skall gälla för den som under ett kalenderhalvår studerar 4,5 månader. För en sådan

studerande minskas studiemedlen med 2/3 av den del av hans inkomst under kalenderhalvåret som överstiger fribeloppsgränsen, nämligen 40 % av basbeloppet. Studerar någon kortare tid än 4,5 månader blir reduktionen mindre. Fribeloppet är som framgår av följande tabell olika beroende på studietidens längd under kalenderhalvåret.

<i>Antal hela perioder om en halv månad för vilka studiemedel skall utgå under terminen</i>	<i>Del av basbeloppet</i>
högst 4	60 %
5	55 %
6	50 %
7	45 %
lägst 8	40 %

Från den 1 januari 1976 gäller nya bestämmelser om beräkning av studiemedel. I de avseenden som är av intresse med hänsyn till riksdagens nyss nämnda beslut har endast tekniska ändringar skett. De nya bestämmelserna utgår nämligen inte från vilka studiemedel som skall tillfalla den som studerar under ett läsår om nio månader och vilken reduktion som skall ske för den som studerar under 4,5 månader med hänsyn till hans inkomst. I stället anges i de nya bestämmelserna vilket belopp i studiemedlen som skall utgå för varje period om 15 dagar och vilken reduktion som skall ske av detta belopp med hänsyn till inkomster under kalenderhalvåret i fråga.

För att förverkliga riksdagens beslut inom ramen för de nya bestämmelserna bör fribeloppet för den som studerar på heltid under minst fyra månader höjas från nuvarande 40 % till 55 % av basbeloppet. Reduktion för egen inkomst skall för varje period om 15 dagar avse 1/18 av inkomsten över fribeloppet i fråga. Som framgår av den tabell som jag nyss har redovisat varierar fribeloppet f. n. mellan 40 och 60 %. Den förbättring som riksdagens beslut om fribeloppet innebär för vissa studerande bör komma även övriga heltidsstuderande till del. Jag föreslår därför att fribeloppen även för dem som studerar under mindre än fyra månader höjs med 15 % av basbeloppet.

I riksdagens beslut berörs inte deltidstuderande. Jag avser att i annat sammanhang föreslå regeringen att återkomma till riksdagen i denna fråga.

Vad jag har anfört om beräkning av studiemedel föranleder ändringar i 4 kap. 16 § studiestödslagen (1973: 349, omtryckt 1975: 359).

Med anledning av riksdagens beslut om att återbetalningspliktiga studiemedel skall få avräknas som skuld vid förmögenhetsberäkning bör nuvarande regel av motsatt innebörd i 4 kap. 21 § studiestödslagen utgå.

De ändrade reglerna i 4 kap. 16 och 21 §§ bör träda i kraft den 1 juli 1976.

Jag övergår nu till de övriga mindre ändringar i fråga om studiestödet som behövs.

Mot bakgrund av att basbeloppet stigit från 9 000 kr. i maj 1975 till 9 700 kr. i oktober detta år föreslår jag, att studiestödslagen kompletteras med sådana permanenta bestämmelser om ytterligare återbetalningspliktiga studiemedel som motsvarar tidigare bestämmelser härom av tillfällig karaktär. Sådana finns i bl. a. lagen (1975: 360) om extra studiemedel för andra halvåret 1975. Ytterligare återbetalningspliktiga studiemedel bör kunna utgå om basbeloppet har höjts med minst 400 kr. De nya bestämmelserna bör tas in i 4 kap. 26 § och gälla från den 1 januari 1976. Därigenom kommer den som har beviljats studiemedel för läsåret 1975/76 på grundval av basbeloppet för maj 1975 att för första halvåret 1976 få ytterligare återbetalningspliktiga studiemedel enligt de nya bestämmelserna.

I beslut den 26 juni 1975 uppdrog regeringen åt riksförsäkringsverket att utreda frågan om utformningen av stödet vid sjukdom för den som deltar i arbetsmarknadsutbildning eller bedriver vuxenstudier. Riksförsäkringsverket har i skrivelse den 10 september 1975 föreslagit en provisorisk lösning av samordningen mellan vuxenstudiebidrag enligt 7 kap. studiestödslagen och sjukpenning enligt lagen om allmän försäkring. Förslaget bör ses mot följande bakgrund.

F. n. gäller enligt praxis att den som är försäkrad enligt lagen om allmän försäkring vid tjänstledighet för studier inom eget yrkesområde får behålla den rätt till sjukpenning som han tidigare har haft på grund av sin förvärvsinkomst. Även i vissa andra fall kan sjukpenning som grundas på tidigare förvärvsinkomst utgå under studietid.

Genom beslut av statsmakterna 1974 (prop. 1974: 14, SfU 1974: 19, rskr 1974: 265) löstes frågan hur samhällets stöd till studerande med studiemedel enligt 4 kap. studiestödslagen bör vara utformat för tid då den studerande är sjuk. Bestämmelserna härom finns numera i 4 kap. 28—35 §§ och 8 kap. 77—79 §§ studiestödslagen. Enligt bestämmelserna utgår studiemedel normalt i oförändrad omfattning under sjukdom. I fråga om återbetalningsskyldigheten gäller vissa särskilda regler. Dessa innebär att de återbetalningspliktiga studiemedel som belöper på sjukdomstiden, efter en karenstid om 14 dagar, inte skall återbetalas. I de fall den studerande samtidigt uppbär sjukpenning kan i vissa fall detta medföra att den studerande blir överkompenserad. För att undvika detta har föreskrivits att befrielsen från återbetalningsskyldighet skall begränsas om sjukpenningen överstiger 25 kr./dag. I sådant fall skall befrielse inte ske i fråga om det belopp av de återbetalningspliktiga studiemedlen som motsvarar den del av sjukpenningen som överstiger 25 kr.

De nu nämnda reglerna om studiemedel under sjukdom har genom beslut av riksdagen tidigare i år också gjorts tillämpliga på det särskilda

vuxenstudiestödet (prop. 1975: 23, SfU 1975: 14, rskr 1975: 176). Bl. a. med hänsyn till vuxenstudiebidragets storlek ansåg regeringen det emellertid lämpligt att utreda frågan om stödet vid sjukdom för den som samtidigt bedriver vuxenstudier. Detta ledde till att riksförsäkringsverket fick det uppdrag som jag nyss har angett.

Riksförsäkringsverket föreslår nu för att provisoriskt undvika att den som uppbär både sjukpenning och vuxenstudiebidrag överkompenseras, att vuxenstudiebidraget skall minskas med det belopp som utgår i sjukpenning. Motsvarande provisoriska lösning gäller redan i vad avser den som uppbär utbildningsbidrag samtidigt med sjukpenning (24 § andra stycket arbetsmarknadskungörelsen /1966: 368; omtryckt 1975: 822/). Riksförsäkringsverket anger att olika slutliga lösningar av samordningen mellan sjukpenning och andra stöd kommer att diskuteras i det fortsatta utredningsarbetet.

Den av riksförsäkringsverket föreslagna provisoriska lösningen möter inga tekniska svårigheter. Såväl sjukpenningen som det särskilda vuxenstudiestödet betalas nämligen ut av den försäkringskassa vari den studerande är inskriven. Vuxenstudiestödet betalas därvid ut månadsvis i efterskott. Efter samråd med chefen för socialdepartementet föreslår jag att den föreslagna lösningen godtas samt att bestämmelser i frågan tas in i 7 kap. 17 § studiestödslagen.

Det särskilda vuxenstudiestödet som består av vuxenstudiebidrag och återbetalningspliktiga studiemedel utgår med samma belopp som den studerande skulle ha fått i utbildningsbidrag i form av dagpenning och *stimulansbidrag, om han kunnat komma i fråga för sådant bidrag*. Vid beräkningen av utbildningsbidraget och därmed också vid beräkningen av det särskilda vuxenstudiestödet skall i vissa fall hänsyn tagas till om mottagaren uppbär pension eller annan förmån av visst slag (se 17 § arbetsmarknadskungörelsen). Bl. a. skall dagpenningen till den som uppbär hustrutillägg enligt lagen (1962: 392) om hustrutillägg och kommunalt bostadstillägg till folkpension minskas så att den motsvarar skillnaden mellan den dagpenning som normalt utgår och hustrutillägget. Härav följer också — som riksförsäkringsverket för övrigt har pekat på i sin nyss nämnda skrivelse — att särskilt vuxenstudiestöd och utbildningsbidrag inte bör räknas som inkomst när man bestämmer hustrutillägg enligt den nyss nämnda lagen därom. I denna lag bör följaktligen 5 § ändras. Jag har i denna fråga samrått med chefen för socialdepartementet och statsrådet Leijon.

Om en studerande har uppburit studiehjälp, studiemedel, dagstudiestöd eller särskilt vuxenstudiestöd och sedan för samma tid får utbildningsbidrag, skall enligt 19 a § arbetsmarknadskungörelsen det studiestöd, som den studerande har uppburit, återbetalas genom att det uppburna beloppet dras av från utbildningsbidraget. I anledning härav bör bestämmelserna om återbetalning av återbetalningspliktiga studieme-

del i 8 kap. studiestödslagen ändras så att det klart framgår att dessa regler ej gäller återbetalningspliktiga studiemedel som återbetalts genom avdrag på utgående utbildningsbidrag. Bestämmelser härom kan lämpligen tas in i 8 kap. 1 § samt i en ny paragraf 8 kap. 80 a §.

Införandet av det särskilda vuxenstudiestödet bör föranleda ett förtydligande av bestämmelserna i 8 kap. 2 § studiestödslagen om när återbetalningsskyldigheten för återbetalningspliktiga studiemedel inträder.

Enligt 8 kap. 32 § studiestödslagen skall avgiftsunderlaget minskas med ett basbelopp, om den återbetalningsskyldige har vårdnaden om barn som är under tio år. En kammarrätt har i ett nyligen avgjort mål medgett att avdrag även får ske i fall då den återbetalningsskyldige har barn under tio år och inte själv har vårdnaden om barnet men lever tillsammans med vårdnadshavaren. Bestämmelserna i 8 kap. 32 § bör nu förtydligas så att det framgår av ordalydelsen att avdrag får ske också i fall som motsvarar det som kammarrätten har prövat.

Slutligen bör formella ändringar ske i 8 kap. 5, 16, 18—20, 49, 55 och 56 §§.

De nya bestämmelserna i 7 och 8 kap. studiestödslagen bör, liksom den nya lydelsen av 5 § lagen om hustrutillägg och kommunalt bostadstillägg till folkpension, träda i kraft den 1 januari 1976.

Med hänvisning till vad jag sålunda har anfört hemställer jag att regeringen föreslår riksdagen att

antaga inom utbildningsdepartementet upprättade förslag till

1. lag om ändring i studiestödslagen (1973: 349),
2. lag om ändring i lagen (1962: 392) om hustrutillägg och kommunalt bostadstillägg till folkpension.

Regeringen ansluter sig till föredragandens överväganden och beslutar att genom proposition föreslå riksdagen att antaga de förslag som föredraganden har lagt fram.

